

‘Op het land is alles geregeld, op zee niet’

Fleur van der Laan (30) is net terug van een zeereis naar St. Petersburg. Volgende week moet de tweede machinist op de grote vaart weer aanmonsteren, maar eerst presenteert ze in Rotterdam haar schrijversdebuut: ‘Rus’.

Een man die vaart is een zeeman.

Je hoort nooit over een zeevrouw.

“Nee, maar ze zijn er wel.”

Hoe word je dat?

“Je moet eerst naar de zeevaartschool. Vier jaar. Dan kun je gaan varen.”

Jij wilde naar zee?

“Ik kwam vroeger altijd al bij de haven. Daar zag ik die schepen en op een gegeven moment dacht ik: ik wil niet alleen naar die schepen kijken, ik wil er op zitten. Dat had ik als kind al, op de lagere school. En het kwam terug toen ik eenentwintig was. Waar het vandaan komt? In mijn hele familie komt het niet voor. Toen ik op de middelbare school zat, wilde ik antropoloog worden. Maar dat

bleek toch heel beperkt. In plaats van op te gaan in een indianenstam keek je er van buiten naar. Het was meer beschouwend en dat wilde ik niet. Ik wilde naar de yamomami-indianen, daar had ik een boek over gelezen van Redmond O'Hanlon. Ik dacht: ik ga daar een jaar wonen, daar heb ik die studie antropologie niet voor nodig. Maar er kwam wat tussen. Op het Rotterdamse filmfestival kwam ik een Schotse acteur tegen die ik wel aardig vond. Die ben ik achterna gereisd. Maar na een jaar dacht ik: ik ga toch weer terug naar Nederland, ik ga varen, dat moet ik doen. En die Schot? Uiteindelijk heb ik maar twee weken bij hem gewoond. Hij was nooit thuis. Hij was of aan het werk of hij hing in de kroeg of in een nachtclub. Dat is niet de manier om elkaar te leren kennen. Toen ben ik naar de zeevaartschool gegaan. De zee heeft me altijd getrokken, de beweging van het water. Als je midden op zee zit ben je van niemand afhankelijk, je hebt je eigen gemeenschap aan boord. Op het land is alles geregeld, op zee niet."

Nou ja, de kapitein is toch de baas?

"Ja, dat wel. Maar je weet eigenlijk nooit van tevoren wanneer het schip nu precies aankomt, wat er de volgende dag gaat gebeuren. Je hebt natuurlijk wel werktijden en slaaptijden, net als op het land, maar het is toch anders."

Je was nu naar St. Petersburg. Waar ben je dit jaar nog meer geweest?

"Hiervoor heb ik zo'n zelfde reis gemaakt. Baltische Zee, Polen. Daarvoor Colombia en Curaçao. En de reis daarvoor was naar Spanje."

Hadden exotische bestemmingen ook te maken met de aantrekkingskracht die de zee op jou uitoefende?

"Jazeker. Altijd als ik de gelegenheid krijg om van het schip af te gaan, doe ik dat."

Heet dat nog steeds passagieren? Zo heette het in de jongensboeken van vroeger.

"Nou, zo noemen wij het niet."

Je rookt zware shag zoals het hoort bij een zeebonk. Hoe is het op zo'n schip, jij bent daar waarschijnlijk de enige vrouw?

"Meestal wel ja. Op die reis naar Colombia zat ik met een ander meisje in de machinekamer. Dat was voor het eerst dat ik een vrouwelijke collega tegenkwam."

Het cliché is dat zeelui ruwe bolsters zijn...

"Nou, dat valt nogal mee hoor. Je hebt stuurliu met zulke dunne bovenarmpjes. Die houden alleen maar een pen vast. Alles is geautomatiseerd, het werk is lichter geworden. Mijn werk speelt zich af in de machinekamer. Je hebt de hoofdmotor voor de voortstuwing en hulpmotoren voor de electriciteit, compressoren voor de startlucht, een ketel en allerlei systemen daaromheen en dat moet allemaal worden onderhouden."

Het kan niet zo zijn dat alles eeuwig loopt. Om de duizend uur moet de smeerolie worden ververs. Een auto moet om de zoveel tijd ook naar de garage. Vooral op oude schepen is het elke dag weer een verrassing wat er nu weer kapot gaat."

Dat je als enige vrouw tussen alleen mannen zit is misschien ook wel eens lastig?

"Soms ben je maanden van huis. Het kan voor beide partijen lastig zijn, want ik zie er ook wel eens een leuke tussen."

Zit je ook vaak buiten? Of kan dat niet?

"Jawel. Ervaren zeelui zeggen dat het over gaat, maar ik vaar nu vier jaar en elke keer als ik op zee zit, als de loods van het schip is en we op open zee varen, word ik overstroomd door een gevoel van gelukzaligheid. Dat gaat door heel mijn lichaam heen."

Je gaat er ook helemaal blij van kijken.

"Ja, haha. Dat heb ik elke keer. Ik vraag wel eens aan anderen: hebben jullie dat nou ook? Ah, zeggen ze dan, dat hadden we vroeger. Dat slijt."

En nu een boek?

"Ja, naar aanleiding van een van die reizen. Het gaat over de bemanning op een containerschip. Er zit een meisje bij, de rest van de bemanning bestaat uit Russen. Ik heb het speciaal geschreven voor een jongen die zoveel indruk op me heeft gemaakt dat ik voor de rest van mijn leven verliefd ben op Rusland. Het is een ode aan hem. Russen vinden ons rigide, omdat hier alles geregeld is. Ik heb Russische vrienden, die wonen in Enkhuizen. Die bellen gerust om half twaalf 's avonds op: ben je nog wakker, we komen langs. Anderhalf uur rijden! Nemen ze muziek mee en eten en wodka natuurlijk. Dan gaan ze om vijf uur weer naar huis, omdat ze moeten werken. Dat ongeregelde vind ik leuk. Ik ben zelf eigenlijk ook zo."

TEKST FRANK VAN DIJL

